

DOI: 10.33310/2518-7813-2019-66-3-238-243

УДК [37.011.3-052:330]:378.4.046(043.5)

Світлана СТЕБЛЮК

кандидат педагогічних наук,

викладач Мукачівського кооперативного торговельно-економічного коледжу,

м. Мукачево, Україна

e-mail: svetasteblyuk@gmail.com

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЇЇ СТРУКТУРА

У статті розкривається сутність поняття «професійна компетентність» на основі аналізу досліджень учених. Сформульовано власне бачення змісту дефініції «професійна компетентність майбутніх фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності». Установлено, що у структуру професійної компетентності здобувачів освіти відносять особистісно-індивідуальну, предметно-практичну, інформаційну, управлінську, аналітичну, економічну, науково-дослідницьку.

Виокремлено складові професійної компетентності майбутніх фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності: підприємницька, економічна, загальнокультурна. Визначено компоненти формування професійної компетентності майбутніх фахівців означеної спеціальності.

Ключові слова: професійна компетентність, підприємницька компетентність, економічна компетентність, загальнокультурна компетентність, компоненти.

Постановка проблеми. Поступовий розвиток ринкових відносин в Україні призвів до вивчення феномену підприємництва як економічного явища, а згодом як соціологічного, психологічного, педагогічного. Сьогодні розроблено Стандарти вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, де визначено інтегральну, загальні та спеціальні компетентності.

Сформульовано функції, через які реалізується професійна компетентність: розвивальна (розвиток пізнавальної активності та потреб), освітня (навчання «впродовж життя»), інформаційна (оволодіння сучасними джерелами інформації), регулятивна (співвіднесення нової інформації та актуальних знань, вироблення власної позиції), мотиваційна (розвиток мотивів, інтересів, прагнень), емоційно-вольова, контрольно-оцінна (самооцінка результатів, за необхідності – їх корекція), комунікативна (розвиток здатності до професійної комунікації) [11, с. 78].

Виходячи з цього, постає проблема щодо удосконалення підготовки майбутніх фахівців з означеної спеціальності у нових освітніх й економічних реаліях. Це зумовило вибір теми статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проаналізувавши наукові джерела, констатуємо той факт, що останнім часом активізовано дослідження з проблеми формування професійної компетентності майбутніх фахівців економічного профілю: Н. Баловсяк (інформаційна компетентність економіста), С. Горобець (комп'ютерно-орієнтовані технології навчання як засіб формування професійної компетентності студентів еко-

номічних спеціальностей), Л. Дибкова (форми і методи індивідуального підходу у формуванні професійної компетентності майбутніх економістів), Є. Іванченко (формування професійної мобільності майбутніх економістів), О. Романовський (підприємницька освіта в Україні), Н. Трішкіна (професійна компетентність фахівця торговельно-економічного профілю), Т. Фурман (професійна компетентність майбутніх фахівців економіки та підприємництва), О. Яковчук (професійна компетентність майбутніх техніків-технологів) та ін.

Професійна компетентність трактується, як інтегративна якість особистості, яка визначає здатність фахівця розв'язувати професійні проблеми та завдання, що виникають у реальних ситуаціях професійної діяльності з опорою на наявні особистісні якості: знання, вміння, навички, життєвий досвід, здібності, цінності та нахили, представлені у вигляді сукупності компетенцій [1, с. 6]; сукупність професійних та особистісних властивостей фахівця, що поєднує у собі фундаментальні знання економічної теорії, інноваційне економічне мислення, навички аналізувати та встановлювати міжособистісні зв'язки; вміння обирати оптимальний стиль спілкування у різних бізнес-ситуаціях та здатність їх використовувати на практиці з використанням інноваційних технологій на основі операційних систем [8, с.15]. Таким чином, дослідження з формування професійної компетентності у майбутніх фахівців є пріоритетним.

Постановка завдання. Метою статті є визначення структури професійної компетентності

майбутніх фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Завдання: з'ясувати стан досліджуваної проблеми у наукових розвідках та сформулювати власне бачення складових професійної компетентності у здобувачів освіти за цією спеціальністю.

Виклад основного матеріалу. Наше дослідження було спрямоване на аналіз дисертаційних досліджень та наукових розвідок щодо структури професійної компетентності у майбутніх фахівців економічного спрямування. Контент-аналіз їх дав можливість систематизувати підходи вчених до сформульованої проблеми. Серед складових професійної компетентності такі: особистісно-індивідуальна, предметно-практична, інформаційна, управлінська, пізнавальна, комунікативна [2, с. 6]; комп'ютерна, аналітична, прогностична [14, с. 9]; загальнокультурна, соціально-особистісна, комунікативна, психологічна, інформаційна, економічна, предметна, науково-дослідницька; підприємницька, управлінська, організаторська, особистісно-поведінкова [13].

Низка вчених (І. Драч, І. Зимняя, І. Карпюк) виокремлюють ключові, характеризуючи їх ознаки: багатофункціональність – володіння ключовими компетентностями, що дозволяє людині вирішувати різні проблеми у повсякденному, професійному та соціальному житті, досягати важливих цілей і вирішувати різноманітні завдання; багатомірність, тобто вони включають різні розумові процеси та інтелектуальні вміння (аналітичні, критичні, комунікативні тощо); надпредметність і міждисциплінарність, оскільки вони можуть застосовуватися в різних ситуаціях у професійній, соціальній та побутовій сферах; динамічність, оскільки вони залежать від пріоритетів суспільства та особистості, які мають рухливу природу [3, с. 126]. Ключова компетентність, на думку [4, с.175], потрібна для будь-якої професійної діяльності і пов'язана з успіхом особистості у швидкоплинному світі. Це – формування в людини здатності навчатися, зокрема навчатися самостійно, забезпечення випускникам, майбутнім працівникам, більшої гнучкості у взаємостосунках із роботодавцем, становлення репрезентативності для зростання успішності в конкурентному середовищі існування. Базова компетентність відображає специфіку певної професійної діяльності (педагогічної, інженерної, медичної тощо). Спеціальна компетентність відображає специфіку конкретної предметної або надпредметної сфери професійної діяльності. Спеціальну компетентність можна розглядати як реалізацію ключових і базових компетентностей у певній сфері професійної діяльності.

Сучасні наукові пошуки щодо підготовки фахівців економічного спрямування виявили наяв-

ність терміну «економічна компетентність», що є складовою професійної, й формулюється, як:

- економічні знання і досвід, набуті завдяки навчанню і вихованню, зорієнтовані на становлення учня як суб'єкта життя й культури, його активну інтеграцію в суспільство [12, с.10];
- сукупність економічних знань та практичних вмінь, досвіду, економічної культури та мислення, наявність стійкої потреби та інтересу до професійної компетентності [6, с. 140];
- економічні знання й досвід, набуті завдяки навчанню й зорієнтовані на становлення учня як суб'єкта життя й культури, його активну інтеграцію в суспільство, що містять: теоретичні знання високого рівня з предметів економічного циклу, практичні уміння в галузі підприємницької діяльності та менеджменту, практичне оволодіння економічною термінологією, орієнтування на моральні якості, успіх, впевненість у собі, управлінську культуру [7, с. 268].

Констатуємо той факт, що економічна компетентність визначається як сукупність знань, практичних умінь, досвіду з орієнтацією на сформовані моральні якості. Вона є показником економічної культури, результатом засвоєння економічних знань та вмінь, формування економічно значимих якостей особистості, економічного мислення і поведінки, включення в соціально-економічні відносини (А. В. Андросова), має особистісний характер – в основі її формування лежить досвід економічної діяльності [5, с. 99].

Є думка (І. Середіна, М. Стрельников, Ю. Білова, Н. Каландирець та ін.) щодо визначення у складі професійної компетентності підприємницької, що формулюється, як:

- стійка здатність ефективно виконувати певний вид діяльності, що охоплює: глибоке розуміння сутності виконуваних завдань і вирішуваних проблем; знання досвіду в кожній конкретній галузі економіки; активне оволодіння найкращими досягненнями галузі; вміння обирати засоби та способи дії, адекватні конкретним обставинам місця й часу; уміння здобувати інформацію для розв'язання певної проблеми, аналізувати її, висувати гіпотези щодо вирішення проблеми, робити необхідні узагальнення, встановлювати статистичні закономірності, робити аргументовані висновки, застосовувати отримані результати для виявлення і розв'язання нових проблем; почуття відповідальності за досягнуті результати; здатність учитися на помилках і вносити корективи в процес досягнення цілей [9, с. 98];
- сукупність особистих і ділових якостей, навичок, знань, певної моделі поведінки,

володіння якими допомагає успішно вирішувати різні бізнес-завдання і досягати високих результатів діяльності [10, с. 71].

Ураховуючи специфіку спеціальності 076 та власний досвід педагогічної діяльності, сформульовано зміст поняття професійна компетентність майбутніх фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності як комплексне, багатокомпонентне особистісно-психологічне утворення на основі інтеграції знань, умінь і навичок, цілеспрямованої практичної підготовки, здатності індивідуума до самовдосконалення та самовираження у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності на основі сформованих громадянських та морально-етичних цінностей. Складовими професійної компетентності визначено такі:

1. Підприємницька компетентність майбутніх фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що розглядається як складова професійної компетентності в системі ступеневої освіти, здатність особистості до підприємницької діяльності на основі інтеграції знань з професійно-орієнтованих дисциплін, наявність креативних умінь у вирішенні питань, викликаних мінливими умовами вітчизняного та світового ринків. Означена компетентність включає наступні компетенції: нормативно-правові; в області бізнес-планування, оподаткування, стратегії підприємств на національних і міжнародних ринках; ціноутворення; появи кризових явищ та їх подолання; дослідницька.

2. Економічна компетентність майбутніх фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що включає в себе економічні знання та вміння, які реалізуються кризь економічно важливі професійні якості в процесі підприємницької діяльності. Забезпечується такими компетенціями: нормативно-правова; математично-статистична, аналітико-прогностична (SWOT-аналіз); економічне моделювання.

3. Загальнокультурна компетентність майбутніх фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що формулюється як здатність особистості до оволодіння національною та світовою культурами, бізнес-комунікаціями з дотриманням морально-етичних норм. Формування загальнокультурної компетентності передбачає виховання культури міжособистісних взаємин, толерантності, відповідальності у процесі професійної діяльності. Передбачає розуміння: національної стратегії розвитку економіки України; морально-етичних якостей працівників з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності; культури комунікації. Визначено коло умінь і навичок, що формують компетентність випускника. Серед умінь:

- аналіз законодавчої бази у сфері підприємництва, торгівлі, біржової діяльності;
- планування майбутньої підприємницької діяльності;
- прийняття та реалізація рішень, взаємодія з учасниками ринкових відносин, визначення ризиків;
- вивчення ринку, прогнозування його, клієнтоорієнтованість;
- застосування сучасних технологій в торгівлі, інструментарію маркетингу;
- визначення характеристики товарів та формування асортименту, відповідно до попиту; оптимальних ланцюгів товароруку;
- робота з біржовими інструментами, ведення документообігу у сфері біржової діяльності;
- оцінка ринкових, цінових, валютних даних, індексів;
- здійснення біржових договорів, угод, контрактів, контроль за їх виконанням;
- розробка стратегії поведінки на фондовій, товарній біржах, розрахунок результатів від певних видів біржових операцій.

Формуються наступні навички: аналітико-синтетичні, моделювання ситуацій, культура ділового спілкування, стратегічне мислення, керування власними психічними процесами, інноваційність, комунікативність, комп'ютерна грамотність, товарознавчі та ін.

У процесі дослідження нами виокремлено компоненти професійної компетентності здобувачів освіти з підприємництва.

Психолого-корекційний. Конкурентоспроможність майбутніх фахівців залежить не тільки від якості засвоєння знань, умінь мислити критично, а й від рівня сформованості їх самооцінки, мотивації. Вважаємо, що вольові якості майбутнього фахівця з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності є пріоритетними у мотивації досягнення успіхів. Важливим є врахування вимог професії та індивідуальних характеристик студентів, що забезпечать формування професійних якостей та здатність до корекції. Показниками компоненту є мотивація досягнення успіху, емоційно-вольовий, корекційний. Так як мова йде про сферу обслуговування торговельної, митної зокрема, то психологія спілкування, стосунків між людьми має вкрай важливе значення.

Академічно-професійний. Дотримуємося думки, що когнітивний компонент включає базові економічні знання, практичну підготовку, оволодіння фаховими вміннями, установлення причинно-наслідкових зв'язків, формулювання висновків; реалізації творчого потенціалу особистості в освітньому процесі. Проте вважаємо, що для формування професійної компетентності майбутніх фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності вкрай важливим є наявність і удосконалення

академічних знань, тому нами введений термін «академічно-професійний компонент» – більш широке поняття, що вказує на систему одержання економічних знань в системі «школа-коледж-університет». Показниками стали: економічна компетенція (оволодіння, засвоєння студентами базових знань – математичних, природничих; спеціально-професійних, розуміння економічної термінології); практична підготовка, здатність до організації, розв'язання проблем та прийняття рішень у майбутній професійній діяльності.

Комунікативно-діяльнісний. Вимоги Закону України «Про освіту» щодо володіння державною, рідною (відмінною від державної) іноземною мовами потребують від фахівця будь-якої сфери діяльності, економічної зокрема, знання мов. Майбутній фахівець з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності повинен володіти низкою комунікативних умінь, без яких не зможе виконувати певні професійні дії. Значення комунікативної складової зумовлене зростанням ролі міжособистісного спілкування в ділових стосунках; змінами форм спілкування (sms-повідомлення, Skype-бесіда) суб'єктів господарювання із споживачами; інтеграцією України в Європейський простір. Показниками стали: наявність комунікативної та організаційної схильностей; мовна компетентність; орієнтованість у різноманітних формулах, що є основою системи мовленнєвого етикету нації.

Аксіологічний. Пріоритетними напрямами освітнього процесу в рамках акмеологічного підходу стає його індивідуалізація та активізація з урахуванням особистих здібностей та інтересів студентів,

сформованих у них морально-етичних якостей. У сучасних ринкових реаліях без урахування інтересів, позицій інших людей та суспільства в цілому, без розуміння важливості професійної діяльності не можливе досягнення максимально ефективних результатів праці. Торговельна діяльність вимагає наявності у персоналу таких особистісних якостей, як: дисциплінованість, ввічливість, відповідальність, знання психології щодо поведінки покупця та комунікаційних навичок. Для працівника торговельної сфери вкрай важливо володіти організаторськими, управлінськими вміннями, тактовністю, толерантністю. Персоналу біржових організацій мають бути притаманні такі якості, як: ініціативність, прагматичність, зібраність, акуратність тощо. Підґрунтям для діяльності майбутніх фахівців з означеної спеціальності є патріотизм, громадянська позиція. Показниками компоненту стали: розуміння поняття «морально-етичні якості»; наявність сформованих цінностей, необхідних для професійної діяльності; емпатична здатність у підприємницькій діяльності.

Висновки і перспективи досліджень. Таким чином, нами розглянуто поняття «професійна компетентність». На основі проведеного контент-аналізу визначено структуру професійної компетентності та запропоновано відповідні складові до спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у розробці авторської концепції формування професійної компетентності майбутніх фахівців за означеною спеціальністю.

Список використаних джерел

1. Болюбаш Н. М. Формування професійної компетентності у майбутніх економістів засобами мережевих технологій : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Ялта, 2011. 21 с.
2. Демура І. В. Формування професійної компетентності студентів економічних спеціальностей у процесі фахової підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Національна академія педагогічних наук України. Київ, 2010. 22 с.
3. Драч І. І. Зміст та структура ключових компетентностей майбутнього викладача вищої школи / Ірина Драч. Витоки педагогічної майстерності. Вип. 11, 2013. С. 124–130.
4. Карпюк І. Ю. Вивчення проблеми формування професійної компетенції майбутніх спеціалістів у сучасній освіті. Вісник НТУУ «КПІ». Серія «Філософія. Психологія. Педагогіка» № 1, 2010. С. 172-176
5. Ковальчук Г. О. Теоретико-методичні засади технологій навчання економічних дисциплін у системі неперервної освіти: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.09 «Теорія навчання». Київ, 2016. 546 с.
6. Ковтун Г. І. До питання формування економічної компетентності учнів / Г. І. Ковтун, О. В. Мартиненко. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2013. № 4. С. 135-144
7. Назаренко Т. Г. Формування в учнів ліцею економічної компетентності. Проблеми сучасного підручника. 2018. Вип. 20. С. 261-271
8. Наливайко Т. В. Формування професійної компетентності майбутніх економістів засобами інноваційних технологій у процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» 01 «Освіта / Педагогіка». ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», Переяслав-Хмельницький, 2019. 21 с.
9. Середина І. Підприємницька компетентність майбутніх бакалаврів з економіки підприємства як науково-педагогічна проблема. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка №16, 2018. С. 94-100
10. Стрельников М. В. Розвиток підприємницької компетентності магістрантів управління та адміністрування // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. Випуск 47, 2016. С.69-75
11. Токарчук О. М. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців економічного профілю в процесі вивчення дисциплін математичного циклу : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Хмельницький, 2017. 313 с.

12. Шпак О., Булавенко С., Примаченко Н. Формування життєво важливих економічних компетентностей у навчальній діяльності // Молодь і ринок №8 (163), 2018, С.6-11
13. Яворська Т. М. Формування професійних компетентностей майбутніх управлінців персоналом та економіки праці в освітньому середовищі вищого навчального закладу : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань, 2017. 20 с.
14. Яковенко О. І. Формування професійної компетентності майбутніх економістів у процесі практичної підготовки : автореф. дис. ...канд. пед. наук: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Національна академія педагогічних наук України. Київ, 2015. 22 с.

References

1. Bolubash, N. M. (2011). Formuvannya profesijnoyi kompetentnosti u majbutnix ekonomistiv zasobamy merezhevix tehnologij [Formation of professional competence of the future economists by means of network technologies]. Thesis for the degree of the candidate of pedagogical sciences in specialty 13.00.04 Theory and Methods of Professional Education. R.H.E.I. «Crimean University for Humanities».Yalta. 21 p.
2. Demura, I. V. (2010). Formuvannya profesijnoyi kompetentnosti studentiv ekonomichnix specialnostej u procesi faxovoyi pidgotovky [Formation of professional competence in students of economics in professional training process]. Thesis on gaining the scientific degree of candidate in pedagogical sciences, speciality 13.00.04 Theory and methods of professional education. Institute for higher education of the academy of pedagogical sciences of Ukraine. K. 22 p.
3. Drach, I. I. (2013). Zmist ta struktura klyuchovix kompetentnostej majbutnogo vykladacha vyshhoyi shkoly [Contents and structure of key competencies of the future high school teacher]. Origins of pedagogical skill. 11, pp. 124–130.
4. Karpiuk, I. Yu. (2010). Vyvchennya problemy formuvannya profesijnoyi kompetenciyi majbutnix specialistiv u suchasnij osviti [The study of the problem of formation of professional competence of future specialists in modern education]. Bulletin of NTUU «KPI». «The Philosophy. Psychology. Pedagogy», 1, pp. 172-176
5. Kovalchuk, G. A. (2016). Teoretyko-metodychni zasady tehnologij navchannya ekonomichnix dyscyplin u systemi nepererвної osvity [Theoretical and methodological foundations of technologies learning economic disciplines in lifelong education]: dis. for the scientific degree of the Doctor of pedagogical sciences in specialty 13.00.09 Theory of learning. Institute of NAPS of Ukraine, K. 546 p.
6. Kovtun, G. I. (2013). Do pytannya formuvannya ekonomichnoyi kompetentnosti uchniv [To the issue of students' economic competence formation] / G. I. Kovtun, O. V. Martynenko. Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies. 4. Pp. 135 -144
7. Nazarenko, T. G. (2018). Formuvannya v uchniv liceyu ekonomichnoyi kompetentnosti [Formation in students of the lyceum of economic competence]. Problems of the modern textbook. 20. Pp. 261-271
8. Nalyvayko, T. V. (2019). Formuvannya profesijnoyi kompetentnosti majbutnix ekonomistiv zasobamy innovacijnix tehnologij u procesi profesijnoyi pidgotovky [Formation of professional competence of future economists by means of innovative technologies in the process of professional training]. Thesis for the candidate degree in pedagogy. specialty 13.00.04 Theory and methodology of professional education (01 «Education / Pedagogy»). State higher educational institution. 21 p.
9. Seredina, I. (2018). Pidpryyemnyczka kompetentnist majbutnix bakalavriv z ekonomiky pidpryyemstva yak naukovopedagogichna problema [Entrepreneurship competence of future bachelors of the business economy as a scientific and pedagogical problem] Scientific herald Institute of vocational education and training of NAES of Ukraine. Professional pedagogy. 16. Pp. 94-100
10. Strelnikov, M. V. (2016). Rozvytok pidpryyemny czkoyi kompetentnosti magistrantiv upravlinnya ta administruvannya [Entrepreneurial competence development of master's in management and administration]. Means of educational and research work. 7, Pp. 69-75
11. Tokarchuk, O. M. (2017). Formuvannya profesijnoyi kompetentnosti majbutnix faxivciv ekonomichnogo profilu v procesi vyvchennya dyscyplin matematychnogo cyklu [Formation of professional competence of the future specialists of economic profile in the process of studying disciplines of mathematic cycle]. dis. for the scientific degree of the candidate in pedagogical sciences, speciality 13.00.04 Theory and methods of professional education. Khmelnytsky Humanities and Pedagogical Academy, Khmelnytskyi. 313 p.
12. Shpak, O., Bulavenko, S., Prymachenko, N. (2018). Formuvannya zhytlyve vazhlyvyx ekonomichnix kompetentnostej u navchalnij diyalnosti [Formation of vital economic competences in educational activity]. Youth and market. 8 (163). Pp. 6-11
13. Yavorska, T. M. (2017). Formuvannya profesijnix kompetentnostej majbutnix upravlinciv personalom ta ekonomiky prac v osvitnomu sereдовyshhi vyshhogo navchalnogo zakladu [Future staff and labor economy managers' professional competence formation in the educational environment of higher education institutions]. Thesis for the degree of the candidate of pedagogical sciences in specialty 13.00.04 Theory and methodology of professional education. Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University. Uman. 20 p.
14. Yakovenko, O. I. (2015). Formuvannya profesijnoyi kompetentnosti majbutnix ekonomistiv u procesi praktychnoyi pidgotovky [Formation of professional competence of future economists in the course of practical training]. Thesis for the degree of the candidate of pedagogical sciences in specialty 13.00.04 Theory and methodology of professional education. National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. K. 22 p.

Светлана Стеблюк. Профессиональная компетентность будущих специалистов по предпринимательству, торговли и биржевой деятельности, ее структура

В статье раскрывается сущность понятия «профессиональная компетентность» на основе анализа исследований ученых. Сформулировано собственное видение содержания понятия «профессиональная компетентность будущих специалистов по предпринимательству, торговле и биржевой деятельности». Установлено, что в структуре профессиональной компетентности соискателей образования относятся личностно-индивидуальную, предметно-практическую, информационную, управленческую, аналитическую, экономическую, научно-исследовательскую.

Выделены составляющие профессиональной компетентности будущих специалистов по предпринимательству, торговле и биржевой деятельности: предпринимательская, экономическая, общекультурная. Определены компоненты формирования профессиональной компетентности будущих специалистов обозначенной специальности.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, предпринимательская компетентность, экономическая компетентность, общекультурная компетентность, компоненты.

Svitlana Stebljuk. Professional competence of future specialists of entrepreneurship, trade and exchange activities, and their structure

The article reveals the essence of the concept of «professional competence» based on the analysis of researches of scientists. It is defined as an integrative personality quality that determines a specialist's ability to solve professional problems and tasks; a set of professional and personal qualities of a specialist, which combines fundamental knowledge of economic theory, innovative economic way of thinking, skills to analyze and establish interpersonal relationships. The purpose of the article is to determine the structure of professional competence of future specialists in entrepreneurship, trade and exchange activities. Objective: to find out the state of the problem under study in scientific sources and to formulate the vision of the components of professional competence in future specialists in this specialty.

The concept of professional competence of future specialists in entrepreneurship, trade and exchange activities is formulated as a complex, multicomponent personality-psychological formation on the basis of integration of knowledge, skills, purposeful practical training, ability of the individual to self-improvement and self-expression on the basis of formed civic and moral and ethical values. It has been established that in the structure of professional competence of education personal-individual, subject-practical, informational, managerial, analytical, economic, scientific and research methods are included.

The components of professional competence of future specialists in entrepreneurship, trade and exchange activities are includes: entrepreneurial (in the field of business planning, enterprise strategy in national and international markets, research), economic (normative-legal; mathematical-statistical, economic modeling), general culture (education of culture of interpersonal relations, tolerance). The components of formation of professional competence of future specialists in entrepreneurship, trade and exchange activities are defined.

Keywords: professional competence, entrepreneurial competence, economic competence, cultural competence, components.